

Vereniging Bomenbelang Bronckhorst

Nieuwsbrief 2

april 2024

Er is heel wat werk verricht door een aantal actieve en deskundige leden, waarvoor onze dank!

Tegen een aantal kapvergunningsaanvragen heeft VBB bezwaar aangetekend. Helaas konden we niet voorkomen dat er vergunningen zijn afgegeven en bomen gekapt zijn. Wel hopen wij op deze manier zowel bij inwoners als bij de gemeente één en ander teweeg te brengen. In deze nieuwsbrief leest u daar meer over.

Vanwege zorgen over klimaatverandering is de belangstelling voor bos en bomen sterk toegenomen. Er zijn zorgen over de slechte staat van bomen door droogte en boomziekten. Inwoners van Bronckhorst en ook de gemeente zoeken naar manieren om bomen gezond te houden. Onze vereniging denkt daar over mee en geeft gevraagd en ongevraagd advies. Je leest daar meer over in deze Nieuwsbrief, maar ook op de website www.bomenbelang.nl

Binnenkort is de vernieuwde website van VBB klaar. Leden krijgen daar dan direct bericht van. Heb je een interessant verhaal over bomen, maak je mooie foto's, ben je handig met websites? We zijn een vereniging van en voor en door leden, dus voel je welkom om mee te werken!

Gerlinde Bulten, Dick van Hoffen, Gabriëlle Parel, Rob Pastoor en Marjolijne van Waveren.

In deze nieuwsbrief

- ALV (aankondiging)
- Lopende zaken rondom kapvergunningsaanvragen
- Holle Bomen, nieuw vraagstuk.
- Excursie Pinetum
- Boomfeestdag 6 maart
- Nieuwe burgemeester van Bronckhorst
- Reacties op vraagstuk Nieuwsbrief 1

Algemene Ledenvergadering zaterdag 25 mei van 10.00-13.00 uur met lunch.

Op het programma staan de gebruikelijk onderwerpen, de agenda voor begin mei toegestuurd. Ook is er nu weer een gastspreker, Frank van de Haak. Frank weet alles over vogels en vertelt over biodiversiteit, met aandacht voor boom en vogel. Komt allen, de 25ste. **Locatie: Banninkstraat 20, Hengelo. U bent allen van harte uitgenodigd!**

Lopende zaken rondom kapvergunningsaanvragen

Vanaf medio december heeft VBB gereageerd op een aantal vergunningsaanvragen. Een enkele aanvraag is nog gedaan voor januari en de nieuwe Omgevingswet was daarbij nog niet van kracht. Alles na 1 januari valt wel onder de nieuwe wet. Termijnen van indienen en behandelen van zienswijzen en bezwaren zijn voor partijen niet helemaal duidelijk. VBB heeft hier aandacht voor gevraagd bij de gemeente, resulterend in een afspraak.

Ook inhoudelijk heeft VBB grote zorgen over de vergunningsaanvragen. In Achter Drempt worden aan de Zomerweg nieuwe woningen gebouwd, net zoals in andere kernen. Dit vindt plaats op een terrein waar vele bomen staan. Een groot aantal wordt gekapt. Ook de grote oudere bomen. VBB is van mening dat je alles in het werk moet stellen om deze bomen te laten staan en dat je de nieuwbouw eromheen ontwerpt. VBB heeft haar zienswijze kenbaar gemaakt. Ons punt, dat er gewerkt zou moeten worden met Bomen Effect Analyses, vergelijkbaar met andere vormen voor onderzoek. We brengen dit onder de aandacht van politiek en bestuur.

Een andere situatie gaat over bomen en veiligheid. Altijd al een lastige balans. Aan de Marssestraat in Halle moeten grote bomen wijken om de verkeersafwikkeling beter te laten verlopen. En dan gebeurt dat kappen ook gelijk maar op grote schaal, terwijl VBB er op aan heeft gedrongen om een beperkt aantal bomen te kappen en andere snelheidsvertragende maatregelen te nemen.

Op een bedrijventerrein is een groep oudere grote bomen gekapt. Niet om op die plek iets anders te doen, want een nieuwe bedrijfsruimte gaat op een andere plek gebouwd worden. In deze kwestie was het heel vervelend dat de termijnen niet goed gehanteerd zijn, waardoor geen enkel bezwaar of zienswijze zin heeft gehad. De gemeente heeft in per omgaande vergund, en de bomen zijn de dag erna al gekapt. Onder andere over deze gang van zaken heeft VBB een brief geschreven naar het college en alle raadsfracties.

Een aantal inwoners heeft ons benaderd met vragen over eigen bomen, over bomen in een bos die gekapt gaan worden, over de verzorging van kwarrende bomen. VBB neemt dan altijd contact op en neemt soms deze vragen mee naar haar kwartaaloverleg met de gemeente Bronckhorst.

Heb je over bovengenoemde onderwerpen vragen? Stuur een mail naar bomenbelang@gmail.com

Holle bomen, nieuw vraagstuk

Zie je wel eens een holle boom onderweg, als je aan het wandelen of fietsen bent? Ik (Rob) durf te wedden dat het in 9 van de 10 gevallen dan gaat om een holle knotwilg. Ik heb nog nooit een holle beuk gezien bijvoorbeeld. Wel eens een holle eik, zoals de 'dikke boom' van Verwolde, maar dat is dan ook een heel oud exemplaar. En bovendien een exemplaar dat vaak in de literatuur is beschreven en waar bordjes met pijlen naar verwijzen. Anders kom je die eik ook niet zomaar tegen.

Heel gewoon is daarentegen de knotwilg die je overal langs slootjes en weggetjes aantreft. Soms zie je ook een laantje met knotelzen of een solitaire knotlinde bij een boerderij. Die bomen zijn ook

geknot, maar ze zijn niet hol. De bekende knotlinde aan de Regelinkstraat in Hengelo is wel hol, maar die is dan ook ruim 200 jaar oud. En je ziet het niet aan de buitenkant. Het knotten lijkt dan niet vanzelf te leiden tot een holle stam.

De vraag is dan waarom het juist de knotwilg is die zo makkelijk een holle stam ontwikkelt? Soms lijkt de boom uitsluitend op zijn bast te staan en is er helemaal geen kern meer over.

Deel je kennis met ons! Stuur je antwoord op de vraag naar bomenbelang@gmail.com

Boomfeestdag 2023 in 2024

In de herfst bomen planten heeft voordelen. De grond is dan nog vrij warm en dat komt de ontwikkeling van de wortels ten goede. Het comité Boomfeestdag Bronckhorst had de wens om Boomfeestdag Bronckhorst 2023 in november te houden. Maar overvloedige regenval gooide roet in het eten. Daarom werd gekozen voor 17 januari 2024, met een alternatieve datum in februari als het zou vriezen.

Op de uitnodiging aan de basisscholen reageerden er 6 om mee te doen. 't Onderholt en Inhetgroen hadden 3 mogelijke locaties, waar de kinderen met de fiets naar toe zouden kunnen gaan.

In de kerstvakantie werd al duidelijk dat nattigheid opnieuw een spaak in het wiel zou steken. Door de aanhoudende regen waren de beoogde terreinen niet toegankelijk voor machines. Dat was wel nodig om de grond voor te bereiden op het planten. Jammer genoeg moesten we daarom het planten uitstellen. Niet naar februari in verband met voorjaarsvakantie, maar naar 6 maart. Ook in januari en februari bleef het regenen. Het werd duidelijk dat 2 van de 3 locaties nog steeds te nat

waren en dat alleen de locatie in Steenderen geschikt was om te planten. Dat betekende dat alleen basisschool De Pannenvogel, met 48 kinderen, mee kon doen met het planten.

In Contact heeft u kunnen lezen dat het gelukkig een dag was met mooi weer, enthousiaste kinderen en lekkere friet toe. Wethouder Blaauw was namens de gemeente aanwezig.

De gemeente maakte het mogelijk met een gift van 200 euro om de kinderen die niet mee konden doen toch een boompje te geven, zodat ze dan op een andere plek toch hun eigen boompje konden planten. Zo staan nu in tuinen van kinderen in Hengelo, Wolfersveen en Zelhem mooie krentenboompjes. Boomfeestdag Bronckhorst 2024 zal als het weer meezit op 20 november plaatsvinden. Dan zullen ook in andere gemeenten bomen geplant worden.

23 maart 2024 met Bomenbelang naar Pinetum 'de Belten'

Met 25 deelnemers werden we na een kopje koffie in het prieel ontvangen door Rhijnvis Feith. Hij is de huidige eigenaar van het landgoed en directe nazaat van de beroemde schrijver uit de 18^e eeuw met dezelfde naam. Dhr Feith ging in op de ontstaansgeschiedenis van het pinetum en de instandhouding en onderhoud van deze bijzondere collectie coniferen. Het streven naar volledigheid was overboord gezet. Op dit moment stond visuele aantrekkelijkheid van de verzameling bovenaan. Hij benadrukte dat de instandhouding veel werk was en zei dat iedereen die een bijdrage wilde leveren van harte welkom was.

Hierna nam Etty Segers het stokje over: behalve dat zij rondleidingen doet, werkt Etty ook elke week een dag als vrijwilliger in het pinetum. We begrepen dat de klapzand ondergrond van dit stuifduinlandschap niet het ideale substraat was voor coniferen. Elk jaar worden er grondmonsters genomen om de ph-waarde te bepalen en lopen vrijwilligers wekenlang met zakken kalk rond om deze waarde aan te passen.

Tijdens de uiteenzettingen over het juiste milieu voor het pinetum kwamen ook allerlei tips voor de eigen tuin langs. Als je zelf een boom plant, zorg er dan voor dat je deze nog zeker 2 en beter nog 3 jaar voldoende water geeft. Of: heb je groenblijvende planten, zorg dan dat ze voldoende magnesium krijgen. Anders gaat het niet goed met het bladgroen. Ook: als je coniferen in je tuin hebt die te groot worden, snoei die niet terug tot het kale hout, dat blijven lelijke plekken. Zorg dat er nog groen is dat kan doorgroeien.

In het pinetum zelf stonden we stil bij allerlei verschillende bomen, soms klein en soms al heel groot. Het was bijzonder om te beseffen dat veel van de bomen die in het pinetum staan eigenlijk nergens meer te krijgen zijn. Veel soorten zaaien zich niet of zeer moeilijk uit. De cultivars uit de tuincentra zijn hybride kruisingen speciaal voor tuin of plantsoen en veranderen naargelang de mode.

Oorspronkelijk materiaal dreigt daarmee verloren te gaan. Gelukkig neemt het pinetum stekken van bomen om erfelijk materiaal te bewaren.

We stonden even stil bij een vijvertje dat oorspronkelijk diende als onderkomen voor de graskarper. Maar het waterpeil zakte en de put voor grondwater zat op een ijzerhoudende laag. Alles werd bruin. De verschillende types moerascipressen (*taxodium distichum* en *t. ascendans*) met hun vreemde luchtwortels - 'knieën' die net boven de grond uitsteken - hebben dit allemaal overleefd. In de zomer is dit een heerlijk plekje om in de koelte van de bomen wat te mijmeren en de hitte van de dag te trotseren.

We zagen een prachtig exemplaar van een 'kronkel' lariks. Een andere lariks begon net uit te lopen met fuchsia-rode vrouwelijke bloemen. Iets verder stonden behoorlijk forse *sequoiadendron sempervirens* en *s. giganteum* naast elkaar. Toch zijn het slechts dwergen als je ze vergelijkt met hun Californische familie. In Amerika kunnen deze reuzen meer dan 100 meter hoog en meer dan 1000 jaar oud worden.

Het pinetum is dagelijks geopend en vrij toegankelijk, een vrijwillige gift wordt op prijs gesteld. Tijdens onze rondgang viel op hoe rustig de locatie was. Je bevindt je in een bijzondere, andere wereld. Als je de tijd neemt om rustig stil te staan bij de verschillende bomen kan het niet anders dan dat je steeds meer onder de indruk raakt van de enorme variatie in de groep van coniferen. Zeker de moeite waard.

Nieuwe burgemeester van Bronckhorst

Voor 17 april kan iedereen via onderstaande link een lijst invullen met eigenschappen voor de nieuwe burgemeester van Bronckhorst. Nu kun je een heleboel eigenschappen aanklikken maar "kennis van interesse in duurzaamheid" staat er niet bij, maar je kunt dit wel zelf toevoegen onder het kopje 'anders'. We zouden mensen willen oproepen om de vragenlijst in te vullen en dan duurzaamheid - of biodiversiteit- toe te voegen.

<https://www.bronckhorst.nl/wat-maakt-de-nieuwe-burgemeester-jouw-burgemeester>

Vraagstuk uit de vorige Nieuwsbrief

SAMENGROEI VAN EIK EN GROVE DEN Parasitair of symbiotisch?

Een vreemd geval: een eik en een grove den staan vlak naast elkaar en zijn gelijk opgegroeid. Op tamelijk grote hoogte zijn die bomen verbindingen aangegaan (zie foto). Volgens de eigenaar zou een van beide bomen hieraan onderdoor gaan, de ander zuigt hem leeg. De grove den zou het niet redden.

Komt dit soort vergroeien en letterlijk in elkaar groeien van bomen vaker voor? En is er dan sprake van een parasitaire of is juist symbiotische verbinding?

Lees hier de reacties van twee leden

Ik zie in de nieuwsbrief het vraagstuk: Parasitair of symbiotisch? Wat een fascinerende foto, dit heb ik nog nooit gezien!

Ik ben geen bomen expert maar heb wel het een en ander gelezen over bomen onder andere van Peter Wohlleben. Uit zijn boek herinner ik me dat hij zegt dat bomen die vlak naast elkaar staan in een strijd op leven en dood zijn verwikkeld. Voor zover ik weet kan een tak geen vocht op zuigen, dat kunnen alleen de wortels en kan de eikentak geen water uit de grove den halen.

Als ingenieur valt mij iets anders op. De 3 horizontale takken die vanuit de eik naar de den groeien zijn behoorlijk dik, bijna net zo dik als de eik zelf. De eik steekt dus veel energie in die takken en probeert de den weg te duwen. Dit zorgt voor 3 continue horizontale krachten die zowel op de eik als op de den werken. Ik vermoed dat het wortelstelsel van beide bomen extra goed ontwikkeld is om deze kracht te weerstaan.

Met vriendelijke groeten,

Lukien Hoiting

Parasitaire planten zijn planten die zich op kosten van hun gastheer in leven houden. Dat betekent niet automatisch dat die gastheer daar aan dood gaat. In het geval van de foto gaat het om een eik en een grove den. Die hebben allebei dezelfde overlevingskans omdat ze beiden leven van zonlicht, koolstofdioxide uit de lucht en water en mineralen uit de grond. Door middel van **fotosynthese**, het moleculaire proces waarmee energie uit licht wordt gevangen en gebruikt wordt voor de vorming van **suikers**, zijn de meeste planten in staat zichzelf te voorzien van energie. Ze hebben elkaar dus eigenlijk niet nodig. Dat is maar goed ook want wanneer het tegendeel het geval zou zijn dan graaft de parasiet z'n eigen graf door z'n gastheer om zeep te helpen.

Ik weet dat er een Duitse boswachter is die heel anders over het bovenstaande verhaal denkt en schrijft (Peter Wohlleben, groen jasje zonder kraag). Wat hij communicatie tussen bomen noemt is in feite een ingewikkeld fysiologisch systeem tussen verschillende organismen. Een meer wetenschappelijke benadering komt van Doctor Nils van Rooijen, vegetatiekundige aan de Wageningen Universiteit.

Bomen in therapie? *Kunnen we spreken van bomen met gevoelens en emoties? Voor Van Rooijen gaat die vergelijking te ver: 'Het is niet zo dat een boom bedenkt: ik ga een andere boom een signaal sturen. De communicatie binnen een bos wordt ontzettend vermenselijkt.' Daarmee doen we geen recht aan het systeem, zo legt de ecooloog uit. 'Dat zou betekenen dat we een zieke boom in therapie moeten sturen.' Van Rooijen meent dat wetenschappers het bos niet moeten vermensen, maar in de processen moeten duiken die binnen het ecosysteem plaatsvinden.*

In het onderhavige geval van de samengroei is het dus zeer onwaarschijnlijk dat de ene boom de andere leegzuigt want ze hebben beide hetzelfde overlevingsmechanisme (nl. fotosynthese). Het is echter wel zeer waarschijnlijk dat de ene boom eerder doodgaat dan de ander.

Onder bijgaande link vind je een heleboel interessante en wetenschappelijk onderbouwde feiten.

https://www.probos.nl/images/pdf/rapporten/Rap2014_Markante_bomen_in_het_bosbeheer_ee_n_verkenning.pdf

Met vriendelijke groeten,

Ab van Peer

